

Kanon-Robert och damerna i Ödeshög

OC 4.6.80

Är östgötarna svaga för hjältar? Ja, i varje fall under 1850-talet när den berömda franske generalen F C Canrobert reste genom Östergötland. I Ödeshög, där man döpte om honom till Kanon-Robert, fick uppvaktingen en oväntad utgång.

Sveriges förlust av Finland under 1808—1809 års krig var svårt att acceptera. Första bästa tillfälle borde tas för att erövra Finland åter, ansåg man. När Ryssland under Krimkriget var illa klämt av England och Frankrike borde tillfället vara kommet. Napoleon III försummade inte att blåsa under elden. I november 1855 kom den berömda franske härföraren Canrobert till Stockholm för att underteckna novembertraktaten, där Sverige fick löfte om västmakternas hjälp.

Till Östergötland

Canrobert hyllades i Stockholm som den hjälte han var. När det blev känt att han tänkte ta vägen hem över Östergötland, blev det bekymmer utmed resvägen. I ett utprop i Östgöta Correspondenten den 20 november heter det bl a:

"Sympatiserar Sverige med Ryssland eller med västmakterna? Huvudstaden har besvarat frågan genom att med jubelrop, helsa Napoleon III:s Ambassadeur, General Canrobert. Hur skall landsorten helsa honom?"

Utpropet gav gensvar. Generalens färd genom Östergötland blev ett triumftåg. Redan i Norrköping hyllades han på ett överdå-

ligt sätt med körsång, instrumentalmusik, tal och hurrarop.

Jublande Linköpingsbor

Stora torget och Storgatan var illuminerade när Canrobert anlände till Linköping på kvällen. På Stångebro och längs Landskyrkotorget flammade marschaller. En otalig folkmassa, enligt OC, hälsade den franske hjälten med entusiastiska hurrarop under hans färd genom staden. När han tagit in på Stora hotellet sjöng bildningsförbundets sängkör nedanför fönstren. Vid färden till supén på slottet hos landshövding Hamilton hyllades han på nytt av folkmassorna.

Redan klockan sju nästa morgon uppvaktsades han av livgrenadjärregementets officerare. Canrobert uttryckte sin belåtenhet över utseendet på det uppställda manskapet, men hoppades när det gällde, de skulle visa sig mera tappra än vackra.

Språkbekymmer

På vägen till nästa etappmål, Jönköping, passerades Ödeshögs kyrkby. Där vållade den store mannens genomresa både språk- och klädbekymmer. Man döpte om honom till det mera lättuttalade Kanon-Robert, men det löste inte själva konversationsproblemet. Enligt signaturen Antenor i Östgöta-Kuriren kunde ingen av herrarna i Ödeshög franska. Dessutom saknade de frackar eller andra lämpliga klädespersedlar.

"Vad var under slika förhållanden att göra? Skulle den berömda mannen resa genom Ödeshög utan att firas och hälsas välkommen? Nej, det gick inte an!" Några resoluta damer blev räddningen. Vilka passade bättre att mottaga och hylla en hjälte än bygdens skönaste tärnor med en i franska språket väl bevandrad guvernant i spetsen?

Hjälte med naturbehov

När Canrobert steg ur vagnen och uppvaktingen skulle börja inträffade något oväntat. Han började springa i rask takt ner mot ladugårdarna. "Vad nu då? Kunde väl en tapper fransman jagas på flykten av sköna jungfrur, eldiga ögon?" Då den kvinnliga skaran började springa efter flykten, vände denne sig om och utropade förtvivet, enligt signaturen Antenor: "Je suis marié, ma épouse est en Paris". (Jag är gift, min hustru är i Paris). Efter att ha skakat av sig damerna visade sig den store mannens ärende bakom ladugårdsknuten vara av helt naturlig art. Därefter skyndade han tillbaka till sin vagn och lämnade Ödeshög.

Den franske hjälten besök blev alltså inte vad man hade tänkt sig i Ödeshög. Något vapenbrödraskap mellan Sverige och Frankrike blev det inte heller. Ingen kan skylla detta på damerna i Ödeshög. De hade bjudit till för att göra sitt bästa.

PAUL KARLSSON

General F C Canrobert, överbefälhavare i Krimkriget, marskalk av Frankrike 1856. Han for genom Östergötland 1855 efter att ha besökt Stockholm. — Bilden från Musée de l'Armée i Paris.